

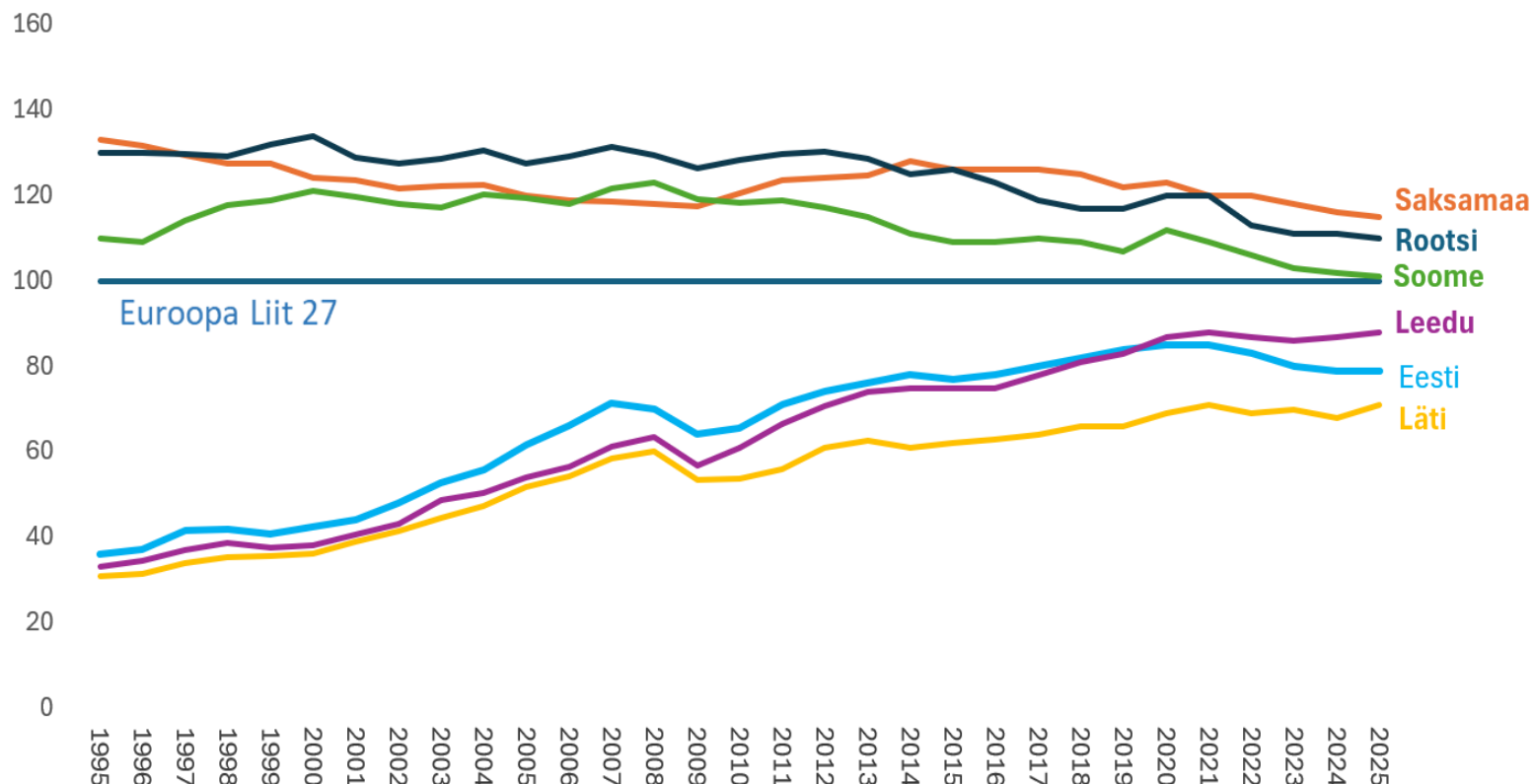
Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Konkurentsivõime ja tootlikkuse viimased arengud

Mari Rell

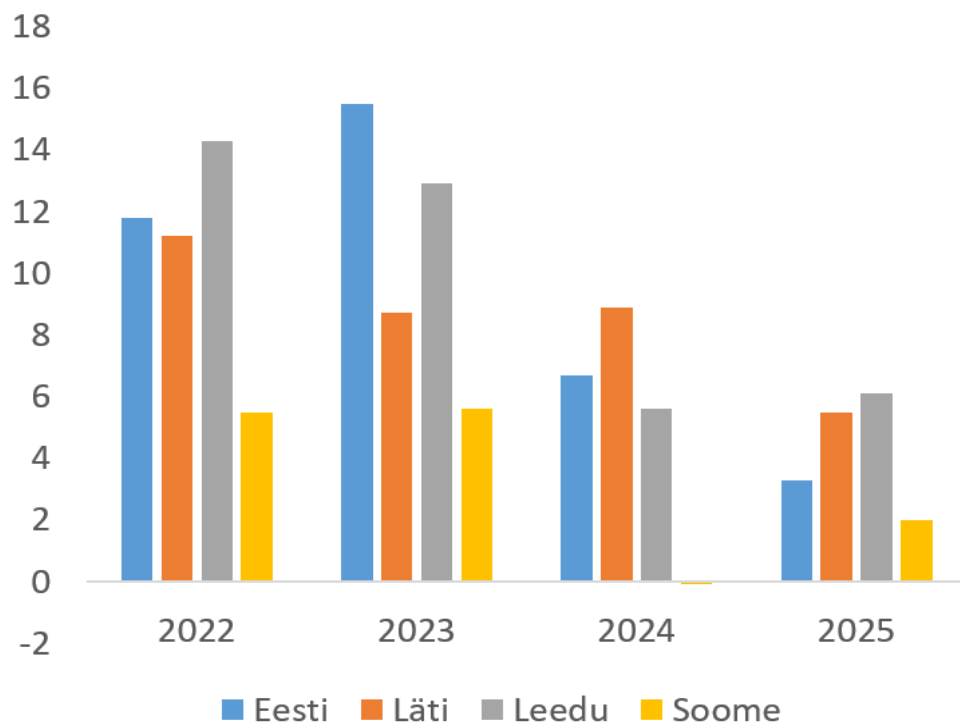
Eesti suhteline jõukus võrreldes Euroopa keskmisega on veidi langenud

SKP inimese kohta ostujõu pariteedi alusel, % EL27-st

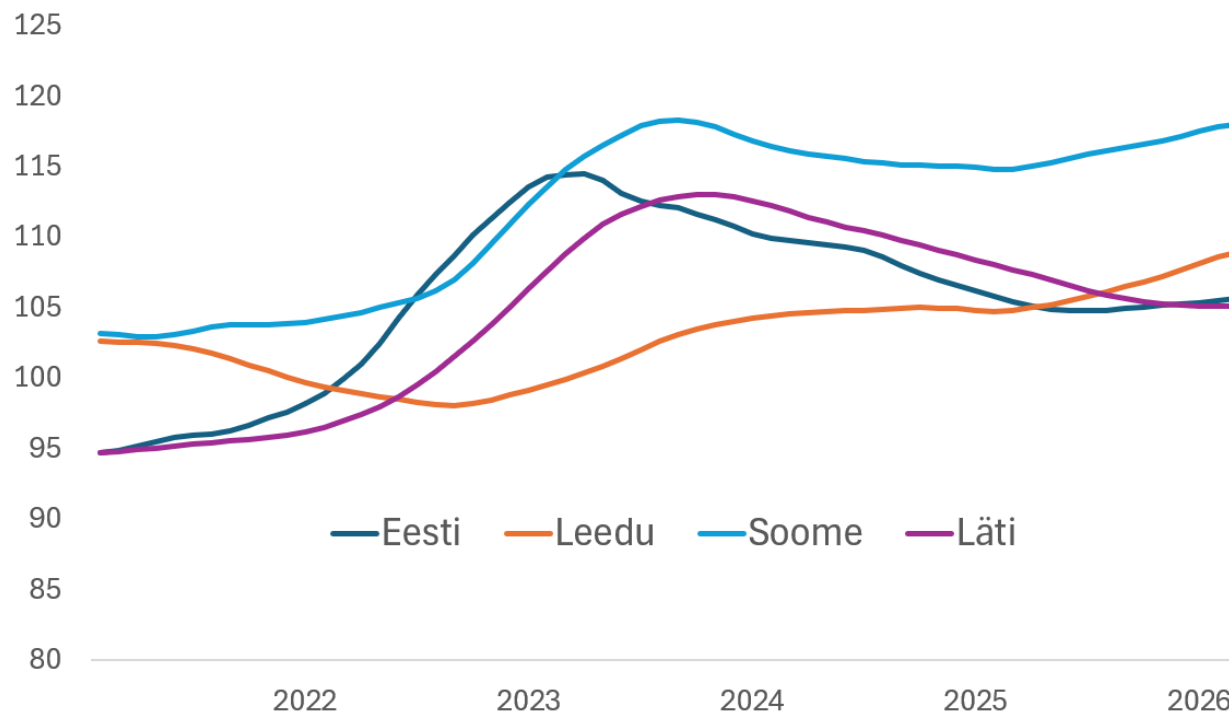

Konkurentsivõime püsimiseks peab palgakasv olema tootlikkuse kasvuga kooskõlas

Nominaalne tööjõu ühikukulu töötaja kohta aastatel 2022–2025, aastane muutus (%)

Ühtlustatud konkurentsivõime indeks on arvutatud tootjahindade põhjal

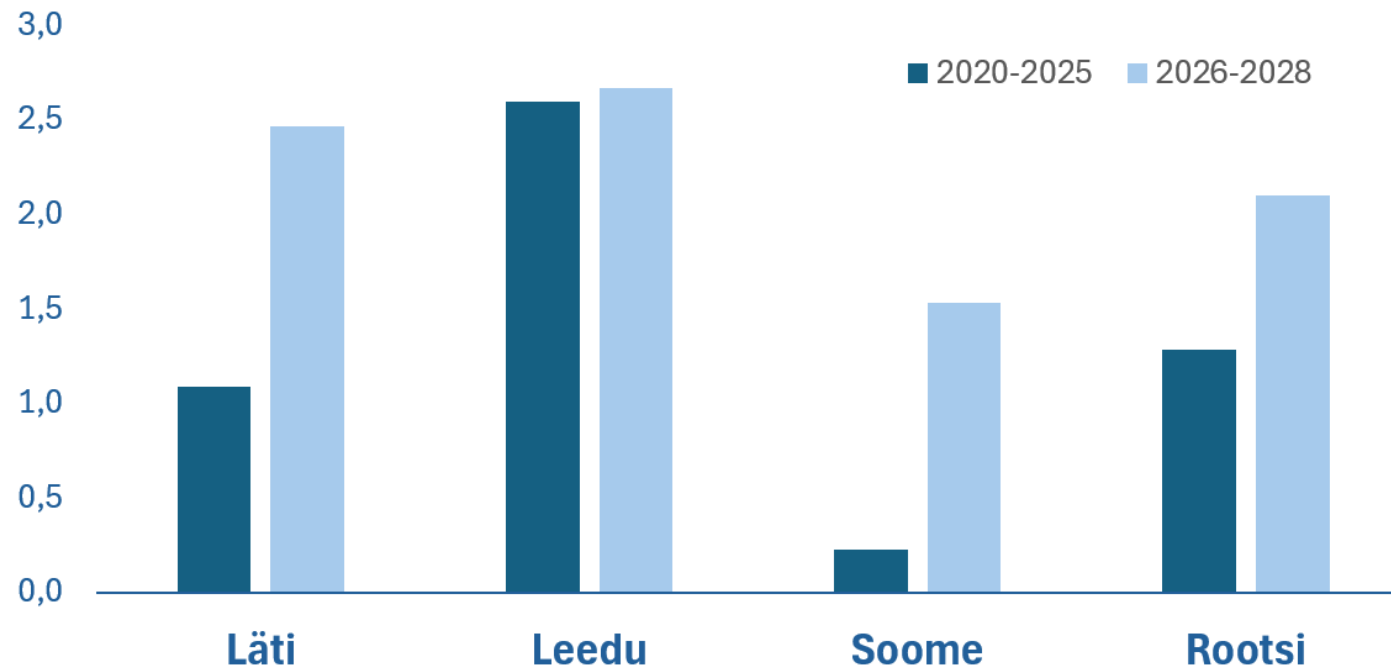

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Allikas: Eurostat

Majandus elavneb nii meie naaberriikides kui ka maailmas laiemalt

Peamiste kaubanduspartnerite SKP reaalkasv
perioodi keskmine, %

Allikas: Soome Keskpank, Rootsi Keskpank, Läti Keskpank, Leedu Keskpank

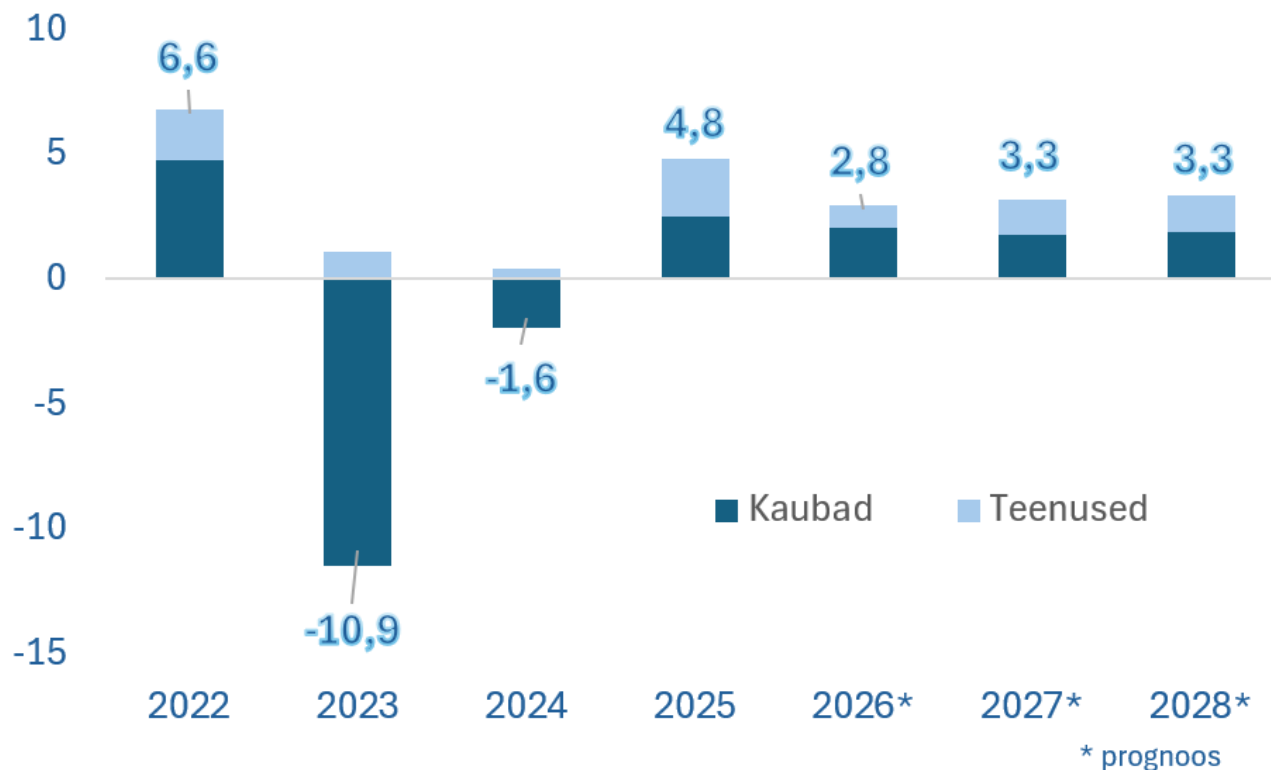

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Välisturgude elavnemine toetab Eesti eksporti

- Eesti ekspordi turuosa on kasvanud Kesk-Euroopa turgudel
- Töötleva tööstuse eksport kosub paraneva nõudluse toel
- IKT ja äriteenuste eksport toetab väliskaubandust
- Teenuste eksport moodustab koguekspordist mahust 43%

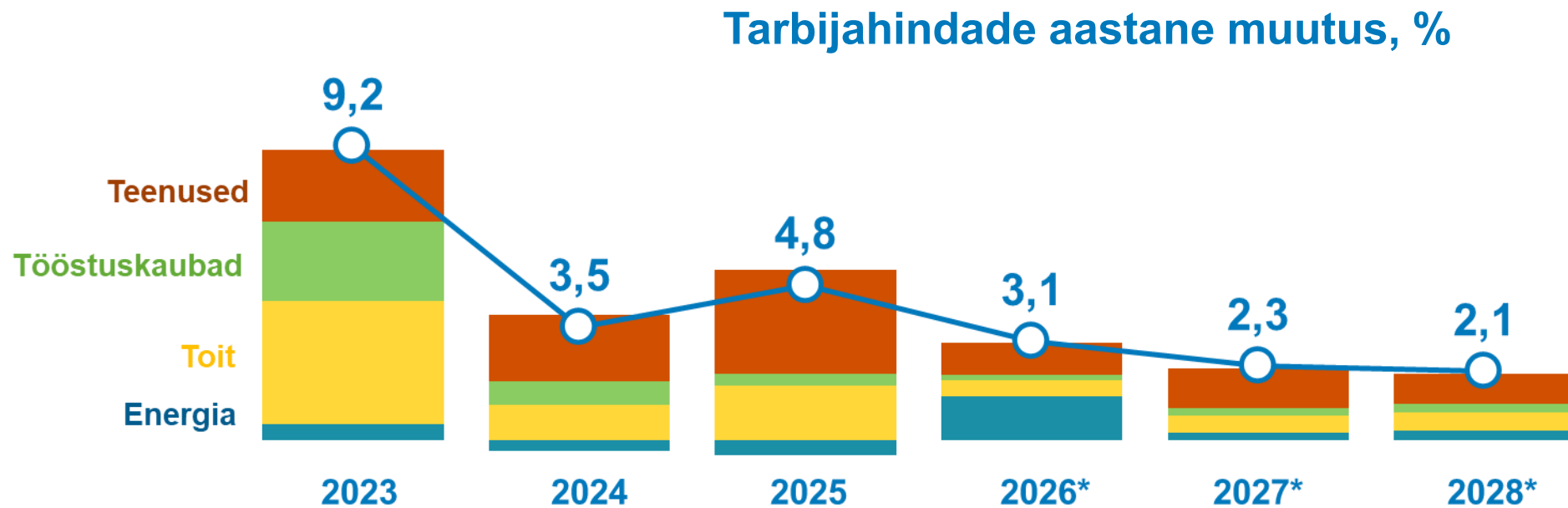
Ekspordi kasv ning kaupade ja teenuste panus kasvu

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Allikas: Statistikaamet, Eesti Pank

Inflatsioon jääb vaoshoituks

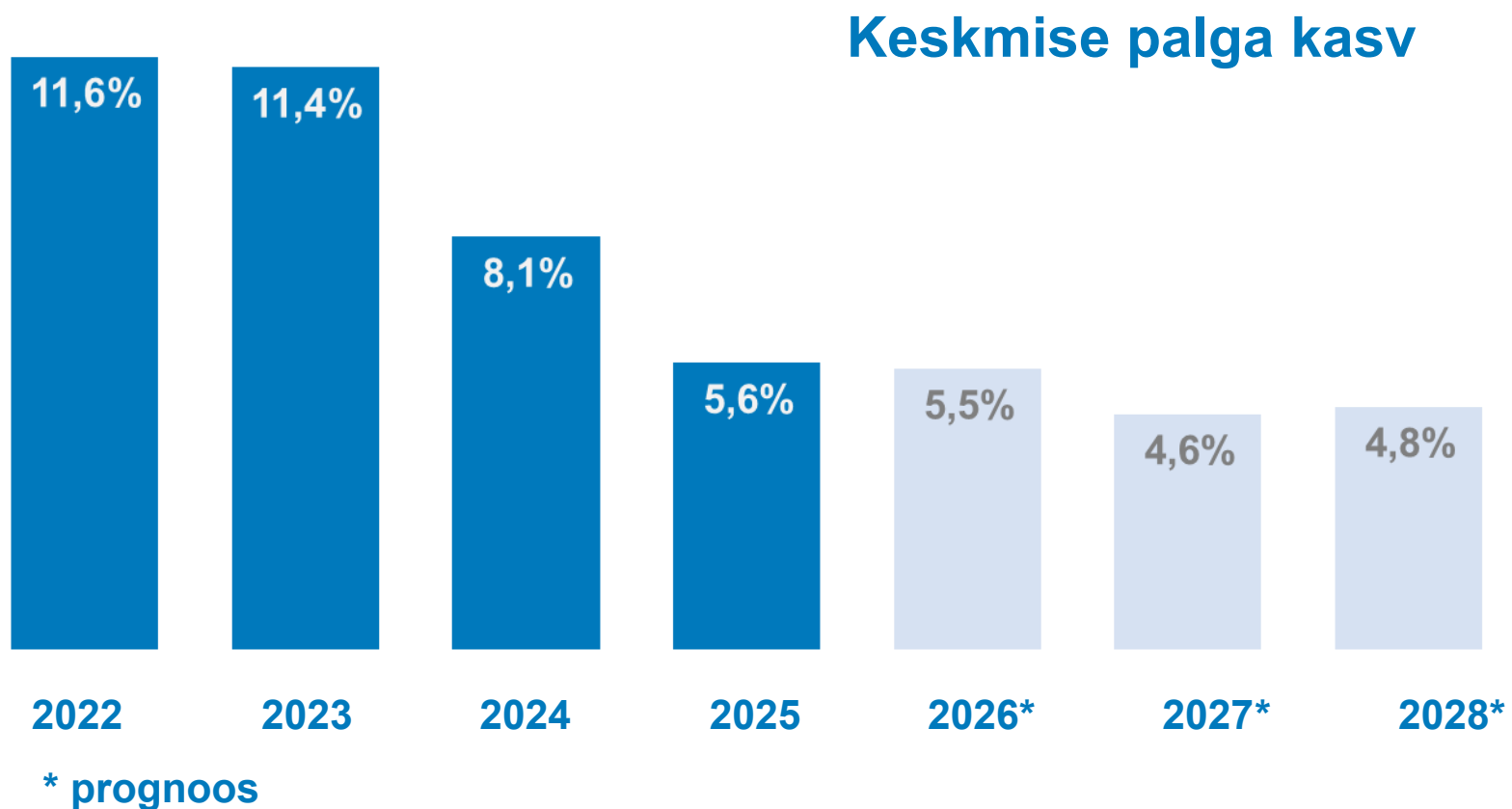
*prognoos

Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Palgakasv on aeglasem kui eelmisel kümnendil

Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

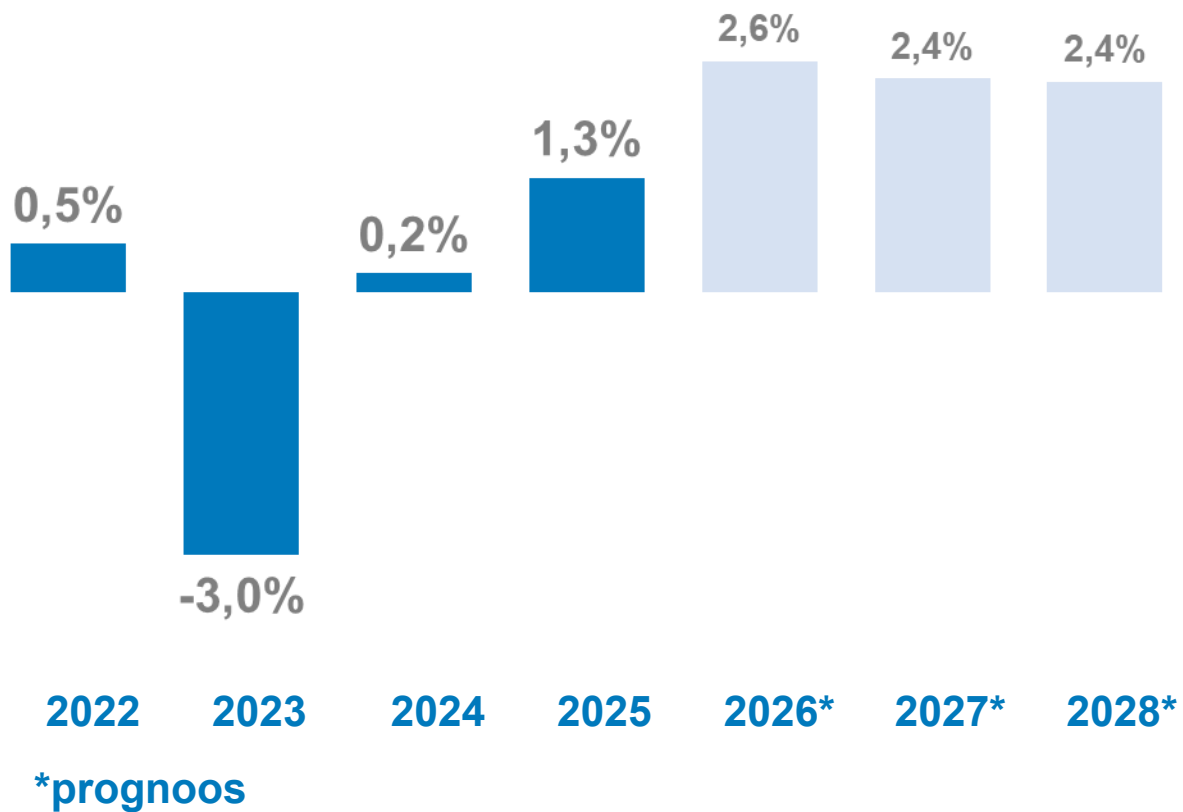

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Konkurentsivõime paranemine eeldab kasvu jätkusuutlikkust

Majanduse taastumine on tulnud alakasutatud seadmete arvelt – edasine kasv eeldab investeringuid ja tootlikkuse kasvu

SKP aastane muutus (püsihinnas)

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

Eksporditoetus võimaldab ettevõtetel eksporditurgu mitmekesistada

Toetusmeetmete kujundamisel ja hindamisel tuleb anda suurem kaal sellele, kas ettevõtte tegevus laiendab ekspordi sihtturgude arvu ja vähendab sõltuvust kitsast sihtturgude ringist.

Väikeriigi paindlikkust kasutades võib lähiaastatel olla perspektiivikas keskenduda eelkõige Euroopa siseturu ja Kesk-Euroopa potentsiaalile ning suunata Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse ja teiste tugiasutuste meetmed senisest selgemalt ekspordi mitmekesistamisele.

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Rahvusvaheliste organisatsioonide soovitused

Mari Pärnamäe

Regulaarsed nõuandjad:

IMFi Artikkel IV
konsultatsioonid

1 x aastas

OECD
majandusülevaade

iga kahe aasta tagant

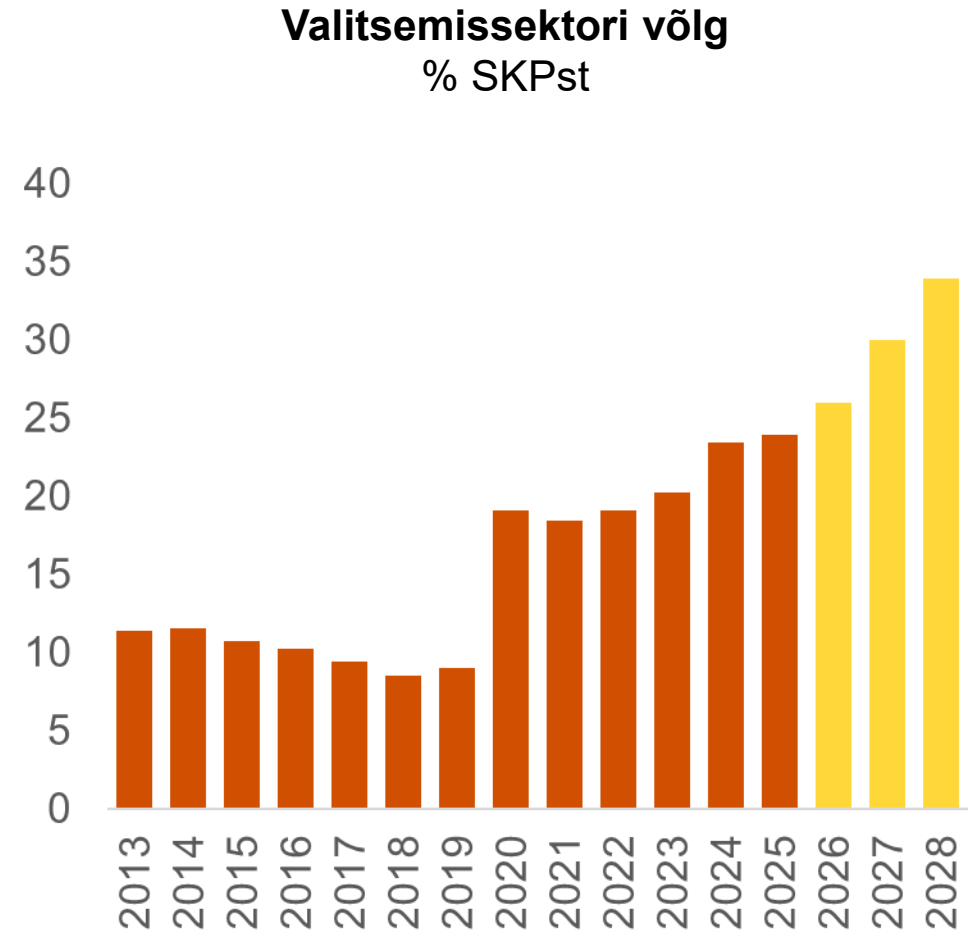

Euroopa Komisjoni
riigipõhised soovitused

1 x aastas

Valitsuse kiire võlakoormuse kasv ei ole jätkusuutlik

- OECD ja IMFi soovivad puudujääki kohe vähendada, EK järgida vabastusklausli paindlikkust
- Eelarvereeglid peaksid tagama madala võlakoormuse
- Vajadus pika plaani järele
- Tõhusam eelarveprotsess (tõhustamiskavad, suurem analüütiline võimekus, eelarvenõukogu roll)

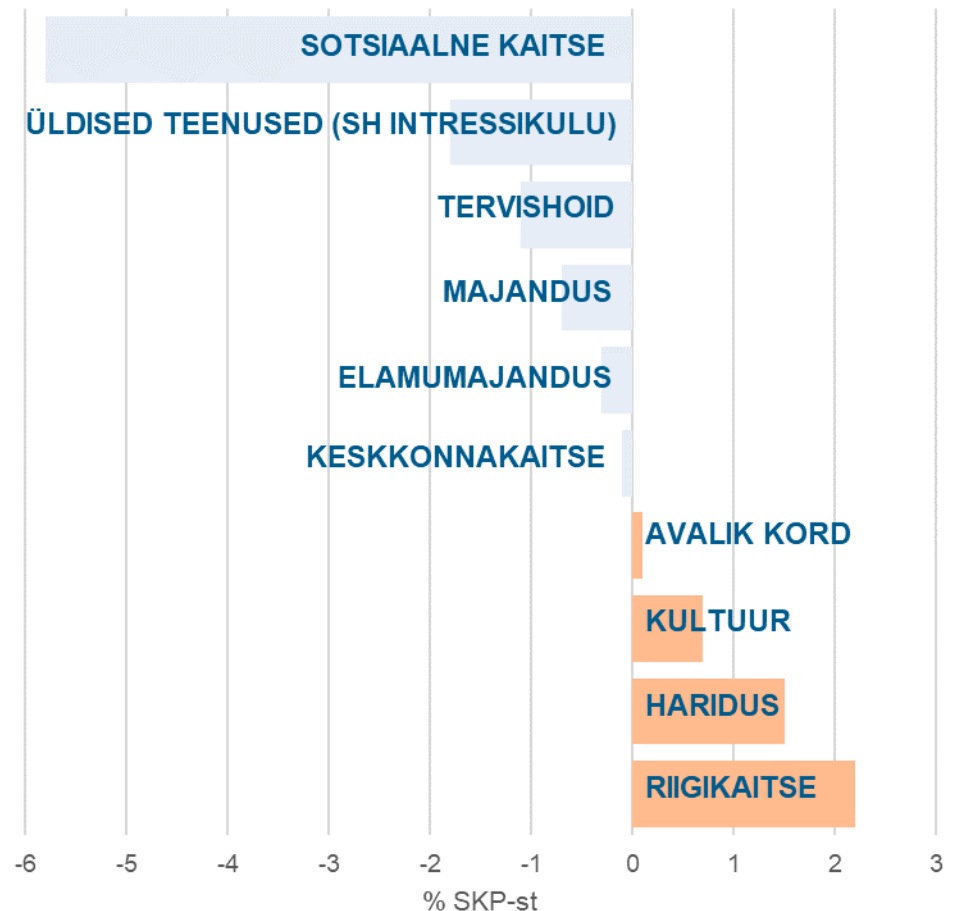

Allikas: Eesti Pank

Eelarvekulude kohandamine vananeva ühiskonna vajadustele

- Soodustada pensioniks säästmist
- Toetused võiksid olla rohkem sihitud, mh võimalikud energiahinna meetmed
- Vaadata üle tervishoiu ja pikaajalise hoolduse rahastamine, tagada tervishoiutöötajate piisavus
- Rohkem teenuseid, vähem toetuseid
- Regionaalsete lõhede vähendamine

Eesti vs Euroopa Liidu
eelarvekulud (2024)

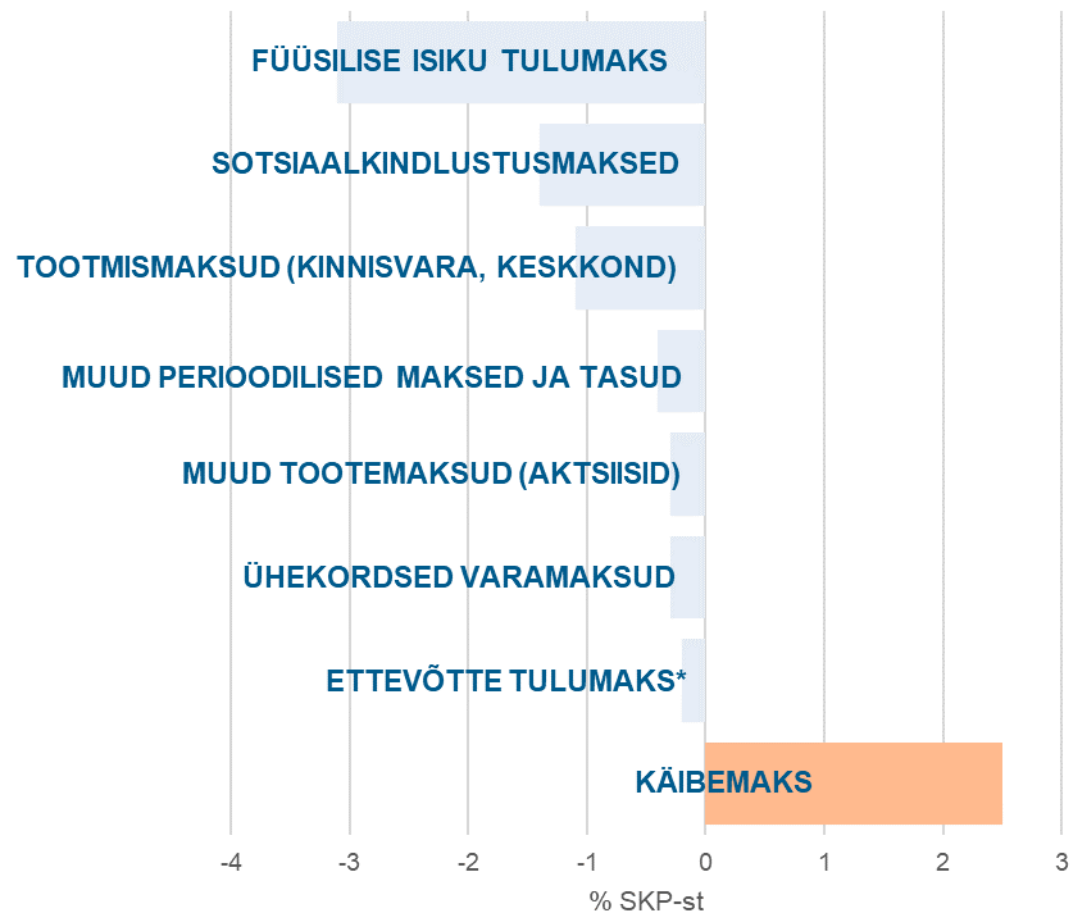

Allikas: Eurostat

Konkurentsivõimeline maksustruktuur ja maksutulu suurendamine

- Maksupoliitika vajab põhjalikku ülevaatus – võimalused tulu suurendada, majanduskasvu toetada
- Kaaluda progresseeruvamat tulumaksusüsteemi
- Kaaluda traditsioonilist ettevõtte tulumaksu
- Vältida maksubaasi kitsendamist
- Suurem fookus varamaksudele – kinnisvaramaks, pärandimaks
- + suhkrumaks, teekasutustasu etc.

Eesti vs Euroopa Liidu maksutulu (2024)

* 2024 laekus Eestis erandkorras tavapärasest enam ettevõtte tulumaksu

Allikas: Eurostat

Kliimapoliitika täiendamine

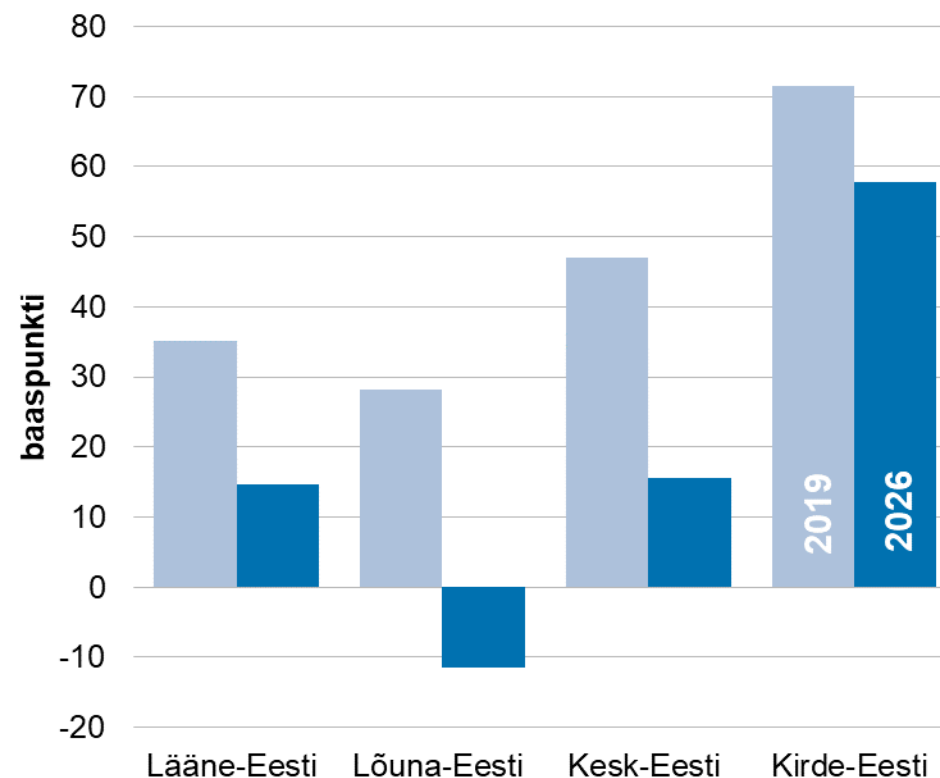
- Kliimaseadus tuleks vastu võtta: eesmärgid + vastutus + seire + hindamine
- Vaja investeeringuid võrgu tugevdamisse, energiajulgeolekusse ja salvestusse
- Stabiilne poliitikaraamistik tuuleenergiale
- Täiendavad meetmed transpordis (laadimistaristu, Rail Baltic)
- Hoonete energiatõhusus, kliimariskide info hoonete sertifitseerimisel
- Kestlik metsandus ja turbaalade taastamine
- Toetada ressursitõhusate tehnoloogiate kasutuselevõttu

Finantssektori ja kapitalituru areng

- Jätkata laenukasvu jälgimist (eriti kinnisvara sektoris) ja vajadusel tõsta kapitalipuhvrit
- Jälgida pankade rahastamisriske
- Tõhustada rahapesu tõkestamist ja järelevalvet
- Lihtsustada eluasemelaenu üleviimist ühest pangast teise
- Parandada VKE-de ning väljaspool keskuseid asuvate ettevõtete juurdepääsu rahastusele

VKE-de ja suurettevõtete intressimarginaal*
vs Põhja-Eestiga

*tagatisega pikaajalised laenud

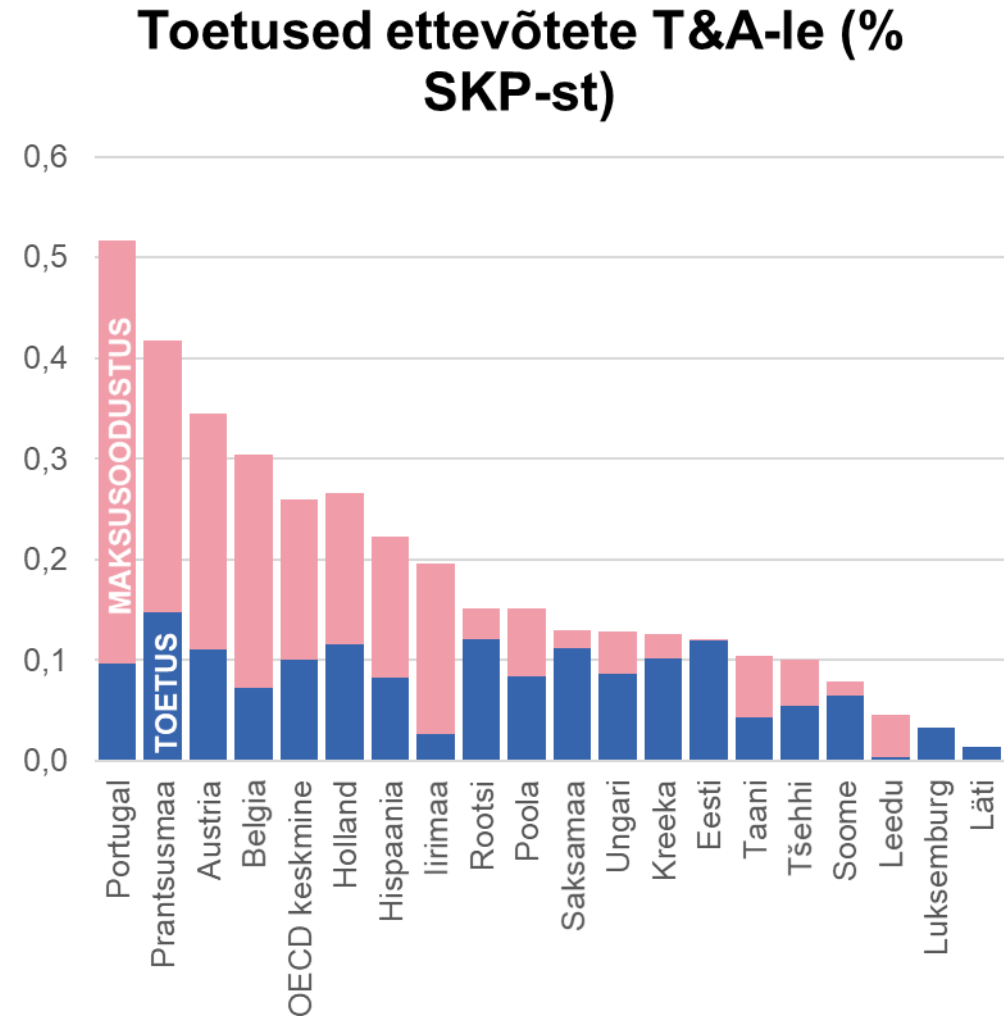

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Allikas: Anacredit

Haridus, tööjõud, tootlikkus ja tehisintellekt

- Siduda haridussüsteem rohkem ettevõtete vajadustega – STEM valdkond, praktilised AI oskused
- Aktiivsed tööturumeetmed noortele, piirkondlike erinevuste vähendamine
- Laiendada osalemist elukestvas õppes
- Sisserändajate parem lõimumine
- Võimendada riigi investeeringuid T&A-sse
- Toetada AI levikut ja rakendamist, tugevdada eesti keele AI võimekust

Eesti Pank

EUROSÜSTEEM